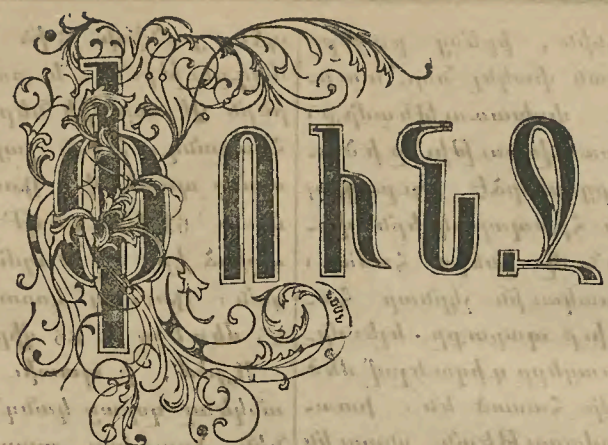

Փոխը ԱՄԵՆ Օր կհրատարակուի :
Տարեկան բաժանորդագրին է վեց արծաթ-
Մէքիս կանխիկ վճարելի, մէ մայրաքաղաքիս
և իւր արտարժանաց եւ թէ գաւառաց համար
վեց և չորս ամսոց համար ալ բաժանորդ
կընդունուի :
Գաւառական թղթատարութեան ծախքը խոմ.
բազմութիւնը պիտի վճարէ :

Հասար 20 փայտայ Է

Դրանուցման տողը 3 դրու է մէկ անգամի
համար : Աւելի աման կըլլայ աւելի անգամ.
ներու համար :
Խմբագրութեան վերաբերեալ որ եւ է զիր
ուղղելի տո Տնօրէն Տէր Զ. Ս. Սլաճաճեան Կ.
Պօլիս Պալլադ-բազար Կաթիլէ խան վերի յարկ
թիւ 16 :

ADRESSE
H. S. ALADJADJIAN
Directeur du Journal Armenien
—19 Nafis-Hin, Balouk-Pazar 16—3
CONSTANTINOPLE

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ս. Էջմիածին Կէտի-Բէկ-Հասառ
այս շաբթու ալ : Պատրիարքա-
բանէն ալ գեռ գիր գրուած ու
ժանթթութիւն ուղղուած է : Թե-
րեւս այս առաջին անգամ է : որ
ամենայն Հայոց հայրապետական
ընտրութեան մերձ և կարեւորա-
գոյն օրերու մէջ հայկական եր-
կու գլխաւոր կեդրոններ այսպէս
անհաղորդակցութեան վիճակի
մէջ կգտնուին : չեմք կարծել թե-
նաւ , որ արդարանալու համար
բանաւոր պատճառ մ'ունենան ,
թերեւս պատճառաւ բանակցու-
թիւնը սկսին Ս. Էջմիածին և Պօլ-
սոյ Պատրիարքարանի մէջ , որով
հետեւ , ինչպէս ժանուցած էինք
երէկ , հայրապետական տեղա-
պահման . Տ. Մակար Արքեպիս-
կոպոս Էջմիածին հասած և պաշ-
տօնին գլուխն անցած է , որով
հետեւ Երբեք բարձր Սրբազնու-
թիւնը փորձառու , աշուղթ և
չըմհայեաց լինելով պիտի փու-
թայ անշուշտ թուրքիոյ Հայոց
Պատրիարքարանի հաղորդել
պէտք եղածն , և երկու կողմանց
համահաճ որոշումը կարգադր-
ելով խնդիրն , տեղի չթողու-
նոր և է գծաւթեան ու անհամա-
ձայնութեան :

Ամեն . Տ. Մակար օրեաղանի խո-
րին ուշադրութիւնը կհրաւի-
րեմք Ազգին ներկայ ցաւալի
վիճակին վրայ : Գծաւթին չէ
մակարեւել , թէ ո՛րչափ ծանր ու
անդատալի կըլլայ , եթէ հայրա-
պետական ընտրութեան համար
ալ երկպառակութիւն ծագի , և
Ս. Էջմիածին ըլլայ պատճառ . Ս.
Էջմիածին որոյ միակ պարտաւո-
րութիւնն է սէր և միութիւն
տածել տարածանել Ազգին մէջ
ամեն ուրեք , և ուրիշ կողմերէ
տրուած անհամաձայնութեան ու
երկպառակութեան պատճառնե-
րը բառնալու փոյթ տանիլ ըստ
ամենայնի : Հարկ է այս առթիւ
մի առ մի յիշատակել թուրքիոյ
և Ռուսիոյ Հայոց կրթական ու
եկեղեցական անկեալ վիճակին
վրայ հաճաղաւ լուսած ամենա-
տնուր տեղեկութիւններն . հա-
զիւ երբեմն կրուի միութարական
լուր մը : Ո՛րչափ մեղադրելի է
անտեսել այս վիճակն , և փու-
խանակ այս կործանարար կացու-
թեան առաջին առնուել ջանալու
նորանոր յուղմանց գրներ բանալ

Ազգին առջեւ : Տ. Մակար օրեա-
ղան մինչեւ ցարդ Ազգին և Ե-
կեղեցւոյն համար ըրած աշխո-
տութեանց ու գործոց նշանաւո-
րքն ու անմոռանալին ըրած պի-
տի ըլլայ , եթէ ընտրական ներ-
կայ խնդիրն անցնի անփոքով չը-
նորհիւ իւր իմաստուն ջանից և
կարգադրութեան :

Մանգումէի-Էջմիածին երէկ-
աւան թերթի մէջ հրատարակ-
եալ է Արիստոյմ Աշպաղեանանուն
կեաւարացի աղգայնոյ մը Նիւ-Եոթ-
քէն Հոկտ . 1 թուով թուրքերէն
ընդունաւ գրած մէկ նամակը , ո-
րոյ հայերէն թարգմանութեամբ
ընդօրինակութիւնը խնդրուած է
Հայ լրագրագետներէ : Ինչպէս
մինչեւ ցարդ ուրիշ շաբթո՞ր որ
Ամերիկայի մէջ բիշ կամ շատ
ժամանակ անցուցած և երկրին
վիճակին բաւական ծանօթացած
են , նոյնպէս և այս նամակագիրն
որ 1 1/2 տարիէ աւելի ժամանակէ
հետէ Միացեալ-Նահանգաց մէջ
գտնուելով Նիւ-Եոթք , վաշինկ-
թըն , Ֆիլադելֆիա , Պոսթըն և
Շուրթըր քաղաքները շրջադա-
յեր է , պարտաւորութիւն հա-
մարեր է իրեն յորդոր կարգալ-
մերայնոց , որ անպատրաստ կեր-
պիւ Ամերիկա չերթան , և ապա
զղջալով բազմութիւ երկտասար-
գաց պէս չողբան թէ « Զէի գար ,
եթէ գիտնայի » , և թշուառու-
թեան չմտնուին , ինչպէս ահա
նաւեւ եղեր է նամակագիրն :
« Արդարեւ , կըսէ , Ամերիկա
թուրքիայէն տարբեր երկիր մ'է .
տարբեր գեղեցկութիւն , տար-
բեր առուտուր , տարբեր ան-
գործութիւն կայ . սակայն որով
համար , ամերիկացւոց համար ,
հարուստներու համար , գիտուն-
ներու համար , ճարտար արուես-
տագէտներու համար . կցաւիմ
և կամենամ ըսել թէ մերայինք
ոչ միայն այս գեղեցկութիւններն
վայելելու արժանի չեն ըլլար ,
այլ և իրենց երկրին մէջ տեսած
գեղեցկութիւններն , անգործու-
թիւնն ու չափն ալ կորսնցունե-
լով հառաչանք կոնցունեն ի-
րենց երկտասարակ օրերը » :
Նամակը կկնքէ այս բարեսէր
անձն , գիտելով թէ թուրքիոյ
մէջ մերայնոց չափու համար ա-
ռաւել յաջողութիւն կայ , քան
Ամերիկայի մէջ , թերեւս այս առ-
ջերն ալ բաւական աղբեցու-

թիւն ընեն Հայ երկտասարգաց
վրայ , յորս արդարեւ վերջին ժա-
մանակներս իբրեւ նորութիւն մը
եղած է՝ երես երթալ Ամերիկա ,
և բազումք դացած , թշուառ ե-
ղած , և մեծաւ անձկանօք դար-
ձած են իրենց տեղերը :

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒԻՐԸ

Արեւ . 21 Նոյ . — Ազգային Ժո-
ղովոյ այս աւուր նստին մէջ Պ.
Տէրիւսնի խափու քննադատեց
նախարարութեան քաղաքակա-
նութիւնը : Գլխաւոր նախարար
Պ. Թրիգ օրոյի հարցուց , թէ կա-
ռավարութիւնն ինչ ըրած է երկ-
րին յառաջադիմութեան առա-
ջին պէտքն եղող ճանապարհաց
չինութեան համար : Ապա խել
մը հարցումներ ըրաւ Յունաս-
տանի գանձային վիճակին և մա-
նաւանդ անցեալ տարւոյ ծա-
խուց համար :

Լուսն . 23 Նոյ . — Չմնաստանի
կառավարութիւնը ծանուցադր
մը զրկելով մեծ տէրութեանց
պահանջած է որ Աննամի վրայ
ունեցած վեհապետական իրա-
ւունքն յարգուի . և յայտարա-
րած է թէ Գաղղիոյ վրայ կմնայ
բոլոր պատասխանատուութիւնը ,
եթէ ներկայ անհամաձայնու-
թեան պատճառաւ պատերազմ
ծագի :

Պեղեւ . 22 Նոյ . — Միլան թա-
գաւորն որոշեց ցրուել աղգային
Ժողովն :

Փաբել . 22 Նոյ . — Սպանիայէն
տրուած տեղեկութեանց նայելով
Գերմանիոյ գահաժառանգն Վի-
լհմա ելած ատենը , խիտ հաճա-
րակ ընդունելութիւն եղած է .
քանի մը կեցցէներով բաւակա-
նացեր են :

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Զէյմէի կարօտ արկածեղոյ ի
նպատա քաղուելիք շուկային հա-
մար Գերմանիոյ կայսրն 100 և
կայսրուհին 50 լիրա նուիրելէն
զատ , թէ յի ու սուրճի սպաս մը
ժամացոյց մը և այլ բաներ զըր-
կեր են : Կայսրուհին միանգա-
մայն Օղոստ . Սուլթանին ընծա-
յեր է խիտ գեղեցիկ գրապա-
նակ մը , որոյ վրայ մետաքսով
ծաղկանց ու թռչնաց պատկեր-
ներ բանուած են եղեր :

— Աղեքսանդրիայէն կգրեն ,
թէ վաճառականաց օմանք Զի-
նաստանի համար գնել կուզեն՝

Եգիպտոսի վերջին անցեց ժամա-
նակ առնուած թնդանօթներն
ու այլ զէնքերն , զորս վաճառե-
լու տրամադր է իշխանութիւնը :

— Կըսուի , թէ Պէյոլլուի ոս-
տիկանութեան վերատեսուչ Պահ-
րի փաշա՝ քանի մ'օրէ հետէ
բացակայ է պաշտօնատեղիէն :

— Մահմետական գաղթականք
տակաւին այլ և այլ կողմերէ
մայրաքաղաքս կթափին , և որոշ-
եալ տեղերը կզրկուին :

— Այա-Սուլուդի մէջ Ասամօ-
բօլոյի ծխախոտի գործարանը
այրեր է , մէջը գտնուած 18000
օխայ ծխախոտով :

— Գաղափոյ դաւառական լը-
րագիրն կգրէ , թէ հոկտ 23 ին
գիշերը Եօղլատի մէջ ուժգին
փոթորիկով մը բաւական ձիւն
եկեր է :

— Լեզուագիտական նորահա-
տատ վարժարանին ուսուցիչը
10ական լիրա ամսական պիտի ու-
նենան , և օսմանեան պանքայի
միջոցաւ պիտի վճարուի :

— Մանիթէօր կգրէ , թէ ելեւ-
մուլոյ յանձնաժողովն հինգշաբթի
օրը Բ. Դրան մէջ նիստ ըրաւ մին-
չեւ ուշ ժամանակ : Կըսուի թէ
բացը գոցելու միջոցներ գտած ,
և այլ կարեւոր որոշումներ ը-
րած է :

— Էքսըրէս ալ կծանուցանէ ,
թէ հինգշաբթի օրը նախարար-
ներէ կազմեալ յանձնաժողով մը
խորհրդակցած է Պօլսոյ և դա-
ւառաց պաշտօնակալաց ամառ-
թոշակի խնդրոյն վրայ :

— Նախարարաց ժողովն տեղե-
կագիր մը մատուցեր է Օգոստ .
Սուլթանին՝ կրեմէի կուսակալին
նորոգ ընտրութեան խնդրոյն հա-
մար : Տակաւին ոչ ոք ընտրելի
նշանակուած չէ . բայց եթէ Նո-
րին վեհափառութիւնը որոշէ
թօթիատիւ փաշայի պաշտօնան-
կութիւնը , կկարծուի թէ Բ.
Դուռն պիտի առաջարկէ կամ
Ահմէտ Մուլթար փաշան և կամ
Ալեքսանտր Գարաթոտարի փա-
շան :

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

— Անգղիոյ նախարարութիւնը
երկու մասի բաժնուած է : Մէկը
կուգէ բոլորովին պարպել Եգիպ-
տոսն . իսկ միւսն ընդհանառա-
կը կպնդէ : Իսկ լրագրաց դը-
րեթէ ամենքն ալ կմեղադրեն
զիլատութն Եգիպտոսն պարպել
եղնելուն համար :

— Պէշկրատէն դրուածին նայելով՝ Չայչարի կողմերն 8-10 հոգիէ բաղկացեալ ապստամբաց խմբակներ մնացեր են, բայց իբրը 2000 կարծուած ապստամբաց 1800ը զինաթափ եղեր են, և ապստամբաց պարագլուխ Միլէնքօ հրացանի բռնել տուեր է երկու գիւղացի՝ իւր խմբին հետ չմիանալուն համար։ Ալեքսինացի կողմերն իբր 500 ապստամբական եղեր, սակայն զօրաց հրացանին ձայնն առնելուն պէս սկսեր են ի փախուստ խուճապել։

— Սպանիոյ թագաւորն ընդունելով ճարտնի դեսպանը, երկու կողմանէ բարեկամական բազում յայտարարութիւնք փոխանակուելէն ետքը, Ալֆօնս թագաւորն պատուանշան ընծայեր է ճարտնի կայսեր։

— Ռուսական թերթերը կհրատարակեն այժմ ծախուց ցուցակ մը, զոր Ռուսիոյ կառավարութիւնը մօտեոս Պուլկարիոյ ներկայացուցած է։ Սոյն ցուցակը երկու կառավարութեանց մէջ պայմանագրութեան մը ձեւով ընդունուած է ներկայ տարւոյս յունիս 28 ին։ Պայմանագրութիւնն կպարունակէ հետեւեալներն։

1. — Պուլկարական կառավարութիւնը կհաւանի հատուցանել Ռուսիոյ կառավարութեան՝ ռուսական բանակին պաշտպանութեան ներքե գտնուած ժամանակին համար 10,680,250 ռուպլի և 40 կոպէկ։

2. — Պուլկարական կառավարութիւնը կխոստանայ, սոյն գումարին ի հաշիւ՝ ներկայ տարւոյս սեպտեմբերի 13 ին 400,000 ռուպլի, և յետոյ հետագայ 12 տարուան (1884-1895) մէջ տարեկան 800,000 ռուպլի (վեցամսեայ՝ 400,000 ռուպլի) իւրաքանչիւր յունվարի 13 ին և յուլիսի 13 ին հատուցանել։ 1896 յունվարի 13 ին՝ 200,000 և 1896 յուլիսի 13 ին՝ մնացեալ 268,250 ռուպլի և 40 կոպէկը հատուցանել։

3. — Վճարմունք պիտի ըլլան Սօփիայի դրամատան միջոցաւ։

4. — Ռուսիոյ կառավարութիւնը սոյն գումարին համար տոկոս չպահանջէր։

5. — Սոյն պայմանագրութեան վաւերացումը տեղի ունեցած է ի Բեդերսպուրկ։

— Եւրոպիոյ գրեթէ բոլոր մեծ տէրութեանց ելեւմտական վիճակը գոհացուցիչ չէ։ Գերմանիա ոչ նուազ գոնաւորութեան մէջ կգտնուի։ Թէպէտ յաւելուածներ եղած են քանի մը տրոյ վըրայ, սակայն դարձեալ անդորր չհօգացուի գինուորական ստուար ծախքը, Հիւսիսային Գերմանիոյ բնակիչք մեծ անձկութեամբ կը տառապին, ելմտացուցին 10 միլիոն անդլ լիւրն չպիտի գոյուի նոր տուրքերով ալ։ Աւստրիոյ վիճակն առաւել դժնդակ է։ Պերճիոյ և Հոլանտայի կառավարութիւնք, որ ելեւմտից հաւասարակշռութեան համար մեծ խը-

նամք կտանին, իրենց բացերը չպիտի կրնան փակել նոր տուրքերով ու փոխառութեամբք։ Ռուսիոյ կառավարութիւնը ի ծածուկ կհարցափորձէ Եւրոպիոյ դրամական հրապարակներն՝ փոխառութիւն մը ընելու համար։ Սպանիա տակաւին չկրնար հատուցանել իւր պարտքը՝ ելեւմտացոյցին բացերը գիղուելով մեծ գումարի մը հասած են։ Իտալիոյ կառավարութեան սնտուկն ալ դատարկ է։ տուրքերն կանոնաւոր չեն հաւաքուիր, այսուհետեւ ուղղակի կառավարութիւնը պիտի վաճառէ ծխախոտը։ Գաղղիոյ կառավարութիւնն ալ ելմտական հաւասարակշռութենէ զուրկ է, սակայն պատճառը՝ հանրական մեծամեծ շինութիւնք և կրթական տարապայման ծախքերն են։

ԱՅՈՒՆԻ ԱՅՈՒՆԻ

Միւլիսիոյ մասին — Կեդրոնական Ասիոյ բերդաքաղաքներէն մէկն է Թաշկէնտ՝ 100 հազար բնակչօք, ուր թիւրքմէնք ժողովուելով միշտ կսպառնակէին Ռուսիոյ երկիրները, մանաւանդ վերջին ժամանակներս, յորս ռուսական սահմանք աւելի մօտեցած էին այս քաղաքին։ Ռուսիոյ կառավարութիւնն այս պատճառաւ որոշեց վերջապէս՝ գրաւել այս կեդրոնատեղին, և Չէրնայէֆ զօրավարին յանձնուեցաւ այս գործը։ Զօրավարն Չէրմէնթի առնուելէն անմիջապէս ետքը Թաշկէնտի վրայ յարձակեցաւ, բայց չյաջողելով՝ ետ քաշուեցաւ։ Այսու ամենայնիւ չվհատեցաւ։ հետեւեալ տարին, 1885 ին, գարնան մէջ դարձեալ Թաշկէնտի վրայ խաղաղով՝ տիրեց Նիսա-պէկի մարտկոցներուն, և ցամաքեցոյց Թաշկէնտի ջուր հայթայթող Չէչիք գետը։ սակայն որովհետեւ քաղաքն պաշտպանողական բազում միջոցներ ունէր, ուստի 2000 հոգիէ բաղկացեալ փոքրիկ զօրաբաժնին հրամանատարն Չէրնայէֆ խիստ յանդուգն միջոցի մը ձեռք զարկաւ, այսինքն յարձակմամբ առնուլ զայն։ և որոշուեցաւ այս յարձակումն ընել յունիս 14 ին գիշերը։ Առաւօտեան մօտ էր, որսորդական զինուորներն վերելեալներով քաղաքին դրնէն հարիւր քայլ հեռի էին։ Իսկ հրացանակիրք ճիշդ պարսպին տակ պարտէջներուն մէջ, այս պահուն քաղաքին պահպան զինուորք նշմարեցին Չէրնայէֆի զօրաց մերձեցումը։ զինուորք իսկոյն վերելեալներով յարձակեցան պահպան զօրաց վրայ, ամենքը միաբերան ուր պօռալով, և մինչեւ որ քաղաքացի զինուորք իմացան, Ռուս զօրքերն երեւցան պարսպաց վըրայ և ոմանք ալ բացին քաղաքին դրները։ քաղաքացիք մինչեւ անգամ կացիններով կռուեցան ռուսաց դէմ, բայց վերջա-

պէս յունիսի 16 ին թողին գիւմարութիւնը, և քաղաքին ծերերն Չէրնայէֆի ներկայանալով՝ հնազանդութիւն յայտնեցին առանց պայմանի։ Ռուսաց աւար մնաց 63 թնգանօթ՝ որոց 48ը պղինձ էր, և բաղմաթիւ հրացան։ Ռուսաց կորուստն եղաւ 25 մեռեալ և 86 վիրաւոր։

Այժմ, ի պատիւ ռուսական անկեալ զօրաց կանգնելի արձանին ծրագիրը պատրաստած է Միլէչին անուն երեւելի արուեստագետը, ըստ գաղափարաց Չէրնայէֆ զօրապետին, որ արգթաշէնտի կուսակալն է։ Կարի յոյժ ընտիր և ճարտարարուեստ գործ մը պիտի ըլլայ։ Այս արձանը պիտի ներկայացունէ՝ կեդրոնական Ասիոյ մէջ ռուսական դրօշակը պարզող ռուս զինուորին խորհրդական նկարագրութիւնը։ Թաշկէնտի մէջ պիտի կանգնի արձանը 1884 յունիս 15 ին (քաղաքին առման օրը), և բացման հանգէսը պիտի կատարուի Թաշկէնտի պատուանդանը տեղւոյն երկրներանդ մարմարիոնէն պիտի ըլլայ։ Բարձրութիւնը 8 կանգուն։ մեռնող զօրաց անունները պիտի արձանագրուին վրան։ 40 հազար ռուպլի ծախք պիտի ըլլայ։

Միւլիսիոյ մասին — Աշխարհի հուշակաւոր գործարանաց մէկն է այս, որ լուցիկի կվերաբերի։ Պէտք է մասնաւոր յանձնարարութիւններ ունենալ՝ ներս մտնելու ու մեքենաները տեսնելու համար։ և միայն անոնց թոյլ կըտրուի, որ արուեստագետ չեն և չեն կրնար հետազօտել մեքենայից գիրքն ու կաղմաւորութիւնը։ Այցելուն տնօրէնին առաջնորդութեամբ կը շրջի ամեն կողմ, և հարկ եղած բացատրութիւնները կընդունի։ Տասներկու տարի յառաջ, փոքրիկ ու փայտեայ էր այս գործարանին շէնքը։ սակայն այժմ գիւղաքաղաքին չորրորդ մասը կկաղմէ մեքենայարաններով, շտեմարաններով և այլ շէնքերերով։ Բաց ի բաղմաթիւ մեքենագէտներէ, արուեստագէտներէ, ծառաներէ՝ որք մեծ վարձք կստանան, կաշխատին 6000 գործաւոր, որով զարմանալի չէ տեսնել որ թէնքիօրինիկ գիւղաքաղաքն այժմ Եւլէտի վաճառականութեան հարուստ կեդրոնատեղին եղած է։ Ներս մտնելով՝ նախ հրապարակ մը կելնես, ուր դիւրուած են կաղամախի փայտեր։ զարմանօք կիմանաս որ չեղջակայտը բոլոր տարւոյն մէջ սպառելի փայտին մէկ տասներորդ մասն է։ քաղաքին մերձակայ անտառէն կկտրուին այս փայտերը, և տակաւին գործարանին սեպհական անտառաց մէջ պահեստի փայտ կգտնուի մեծ քանակութեամբ, և յապագային ասոնց ալ սպառուիլը նախատեսուելով զանազան տեղեր

կաղամախի ուրիշ անտառներ գնուած են։ փայտերը նախ կօճղներու կկտրուին կէս մասնաչափ բարձրութեամբ, ապա անոնց կեղեւները կհանուին մեքենայով մը, և 25 սանդիմթիւ հաստութեամբ տախտակներու կըաժնրուին, որոցմէ կպատրաստուի լուցիկին փայտը մեքենայից միջոցաւ։ այս մեքենայէն հինգ սանդիմթիւ թըր երկայնութեամբ փոքրիկ և քառանկիւն կոճղիկներ կթափին անիւներու վրայ դրուած սնտուկի մը մէջ։ Այս մեքենայից ամեն մէկը մէկ վայրկեան մէջ 15000 հատ կոճղիկ կթափեն, և բոլոր միւս մեքենայք շոգիով կդառնան։ վերջապէս լուցիկն օւխտեալ բերը ամենայն արագութեամբ կը պատրաստուին, և մինչեւ իսկ լուցիկներն խուբերու մէջ լեցուցնելու համար մեքենայ կգործածուի։ Պէտք եղածին չափ լուցիկներն ու խուբերը զատ զատ ծակերու մէջ կգործուին, ապա մեքենայն ինքնին մէկ մէկու ետեւէ խուբերը կբանայ ու կկեցունէ։ ապա խուբերուն երկու գլուխները ֆօֆօր Կոֆֆօրի կը քսուին և կարգաւ սայլերու վըրայ կգործուին։ Դարձեալ մեքենայ մը կգործէ՝ 10 ական հատ ծրար ընելու և սնտուկներու մէջ շարելու համար։

Այս գործարանն հիմա հինգ անձերէ բաղկացեալ ընկերութեան մ'է, որոց իւրաքանչիւրն տարին միջին հաշուով գրեթէ 240,000 Կոֆ զուտ շահ կընդունի։ Չափազանց չեքեւիր այս, երբ նշանակուի թէ տարին 25 միլիար լուցիկ կպատրաստուի, իւրաքանչիւր 500 հատը կծախուի ի դին գործարանի 10 Կոֆ (20-25 փարա)։ Անցեալները Չինաստանի և ճաբոնի համար 50 միլիոն պատրաստուեցաւ, և հիւսիսային Ամերիկայի համար ալ բանակցութիւն կըլլայ։ Ամեն օր հինգ խումբ երկաթուղւոյ լցուած գուրս կենէ՝ մօտակայ նաւահանգիստն իջեցնելու համար։

Ամեն հարկաւոր մեքենայ, գործիք, և այլն, սոյն գործարանին մէջ կպատրաստուին, և բոլոր մեծ գործարանաց հետ հաղորդակցութիւն ունի։ իրեն յատուկ վիմագրատուն ունի, ուր կպատրաստուին հաշուոյ տետրեր, յայտարարութիւնք, և այլն, և այլն։ Գործարանին մէջ միշտ ամեն բան փորձով կկատարելագործի։ Տաղանդաւոր արուեստագէտ մ'ունի յատկապէս, որոյ պաշտօնն է գործարանին հաղորդել նոր գիւտերն ու կատարելագործութիւնները, և գաղտնիքն ուրիշին չիմացունելով ըրած գիւտերուն համար առատ վարձ կստանայ։

Յատկապէս նշանակութեան արժանի է՝ գործարանին կողմանէ գործաւորաց կենաց համար տեսնուած հոգածութիւնն։ Գործարանին մէջ հիւանդանոց, դեղարան ու բժիշկ կայ միշտ պատրաստ, և անկեանոց՝ հաշմեալ գործաւորաց, և որբանոց՝ տղա-

յոց համար : ճաշարան մ'ալ հաստատուած է , յորում գործաւորք կճաշեն , և ամենադողնդիքներ որոշուած են կերակրոց համար . գրեթէ 10 փարայով գաւաթ մը թէյ չաքարով կառնուն գործաւորք : Թէյն ուղղակի Ձիւնաստանէն բերել կը տրուի : Շատ երկիրներու մէջ կան լուցկիի գործարաններ , բայց նոքա հազիւ կրնան իրենց ծախքն հանել : Աշխատութեան կանոնաւորութեան ու յարատեւութեան արգելադրութեան վրայ տրուած այս հակիրճ տեղեկութիւնը առանց հառաչանաց անցնիլ կարելի է զգայուն Հայու մը , երբ մանաւանդ գիտէ թէ յանուն միլիոնաւոր Հայոց Եփեսոսէի դուրսը գտնուած միակ հիւանդանոցի իբր 600 պատապարեւոյ թիւն յաճախ մեծածայն կ'ընդունուին : Հայերն ի գիտութիւն և ի կարեկցութիւն գրեւոր համար...

× Տօքթօր Գրեթէր անուն մէկը տաք ջրով մէկ քանի պարագայից մէջ լաւագոյն արդիւնք տեսնելէն , և տետրակ մը տպուելէն վերջը , տաք ջրոյ գործածութիւնը Ամերիկայի մէջ նորութիւն մը եղած է : Խմուելու ջրովը պիտի ունենայ 39 աստիճան տաքութիւն : Որոշեալ քանակութեամբ տաք ջրովը պէտք է խմել ճաշէ երկու ժամ և պառկելէ մէկ ժամ առաջ : Նշանաւոր եղած կըլլայ սոյն միջոցը հիւանդութեան ատեն՝ եթէ հաստատուի և ընդունուի :

× Միացեալ նահանգաց բընակցաց թիւն՝ վերջին ազգահամարին համեմատ՝ 50 միլիոն 155 հազար 783 է : Ասոնց 43475840ը՝ բնիկ , և 6679943ը՝ օտարական են : Ճերմակները՝ 43402970 , եւ սեւերը՝ 6580793 են : Արք՝ 2591-8820 , և կանայք՝ 24636363 են : Ամբողջ ժողովրդեան մէջ կան 105465 չինացի և 66407 վայրենի :

× Ի նոկաստան գայլերը սոսկալի կերպով կ'առանան , և ամեն տարի աւելի յանդուգն կըլլան :

Անգղիական լրագիրք կըլին , թէ Ակրայի մերձակայքը մէկ ամսուանէ մինչեւ 4 տարեկան տղաք՝ իբր 65 հոգի , տաք ատեններ և անձրեւոց ժամանակ գայլերէն տարուած են : Եռամսա եւ Շուճալ գետոց սահմանակից հեղեղատներու մէջ բազմաթիւ կրնակին սոյն գող գաղանները :

× Խոսքի գիւղին մէջ (Գիւղի) կապի թէյովը անուն գիւղացի մը , որ եղանց աւել իւր 14-15 տարեկան զաւակները արօրի կը լծէ և անոնցմով կ'հերկէ եղեր : Խեղճերը իրենց հօր թախանձանօք աղաչեալ են թոյլ տալ , որ արտը բահով հերկեն , գիշերցերեկ աշխատին , և թէ չեն կըրնար արօրին լծեալ գործ տեսնել : Հայրն չէ ընդունել , և ասոր վրայ մեծ որդին թողեր գացեր է , ըսելով թէ չպիտի դառնայ մինչեւ հօրը վախճանը :

× Պրանգֆորթի մէջ նորահասակ մէկը գրաւ դերը է մէկ ժամու մէջ 24 սիկառ ծխելու համար , և այս գիւղացիական գործը կատարելու համար սիկառները հինգ բաքէթ ըրեր ու սկսեալ է ծխել : Սակայն չորրորդ բաքէթը ծխելու ատեն այնպէս անհանդստութիւն իմացեր է , որ տուն տանել պէտք եղեր է , ուր դեռ մինչեւ ցայսօր անկողնոյ կը ծառայէ և մասնաւորապէս սարսափելի գլխու ցաւով կտանջուի եղեր :

× Զանդակարի Սուլթանին եւ կամուտը , շնորհիւ երկրին վաճառականութեան առաւել զարգացման , վերջին չորս տարուան մէջ տարեկան 90,000 անգղիական լիրայէն 300,000 լիրայի ելած է :

× Պատպերկ (Նորվիկիա) մեռած է 108 տարեկան կին մը , երկու զաւակ թողլով 80 և 81 տարեկան :

× Ճէֆերսոնի մէջ Ամուսնութիւնը կան , որք կատարեալ երջանիկ կըլլան , որպէս մեծ գումար շահող թիւ մը մի-

լիոնաւոր տոմսակներուն մէջէն : Կնոջ մը զուարթ գէմքը՝ ընտանեայ ծոցին մէջ , աղամանդէ և մարգարտեայ գանձէ մը աւելի թանկագին է :

Խիստ պարտէր կին մը , և կամ գորա հակառակն ամենեւին զարդ չունեցող կին մը՝ իրենց ամուսնոց կատարեալ անհոգութիւնը կապացուցանեն :

Շատ գիտար է որպէս ամենատեղ , նոյնպէս և գեղեցկագոյն կնոջ մը ամուսինն ինիլ :

ԿԱՐԵԻՈՐ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Երկտասարդ հրապտակագիր մը , իւր հրատարակութեամբ հանրածանօթ , որ այժմ լրագրական տպարէզէն քաշուած է , շաբթուան մէջ բաւական ժամանակ ունի որ և է գործով մը զբաղելու : Կգրէ Հայերէն , Անգլիերէն , Թուրքերէն և Ֆրանսերէն լեզուներ , և հաշիւ բռնել գիտէ : Պէտք եղած ծանօթութիւնը կրնան ստացուիլ Հայերէնի խմբագրատունէն կամ ուղղակի գրիմելով առ Բ. Գ. :

ԱԶԴ

ՄԱՅՆԱԼ ԲՆԻԿՐՈՒԹԻՒՆՔ ՀԱՅՈՑ

ԻՐԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

ՏՈՔ . ՍԱՓՐԻԻ

Թարգմանալ է Պրանսերէն լեզուէ և համաճարալ

Ի պէտս Ազգային վարժարանաց Դին 4 Դահեկան

—

Շատ գնողներու համար մասնաւոր զեղչ կը լինի :

Կը գտնուի ամեն Հայ գրավաճառաց քով . կեդրոնատեղին է Հայոց Միացեալ ընկերութեանց գրասենեակն , Ղալաթիա , Կէօ չէ օղլու խան : Թիւ 12 :

—

Պատիւ ունինք ծանուցանել յարգոյ հասարակութեան թէ այս անգամ Մարտիկայի առաջին տեսակ սիկառի թուղթի գործարան մը բացուած է Սուլթան Համամ Ալլըր Էֆէնտի խանի գէմ Ալլըրնէր խան թիւ 10 , որոյ հասոյթին հարիւրին 10ը մետասան թաղի աղքատիկ տղոց յատկաց-

եալ է , որք են , Սամաթիա , Գումբաբու , Բերա , Պէշիքթաշ , Օրթագիւղ , Խալիւտար , (Երկու թաղի) Պալատ , Թօրգաբու , Խաթիւղ , Գատրգիւղ . ասկէց զատ գաւառաց համար գործածողներէն ալ Ասիական ընկերութեան հարիւրին 10ը պիտի նուիրուի :

Ուստի պէտք է որոշեալ թաղերէն ամեն ամիս մէկ մէկ հաւաքիլ զրկուի կեդրոնատեղին , որ եղած հասոյթէն իրենց ինկած բաժինն առնուն :

Կը յուսանք որ յարգոյ ազգայինք պիտի փութան քաջալերել մե սոյն ձեռնարկն :

Յ. Փամպուգեան
Ս. Տիւրաքեան

—

ԲԱՆԱԼԻ

ԹՈՒԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ

Տ. ՊՈՋԱՆԵԱՆԻ

Մեծարգոյ Պոլսեան Տիգրան Էֆէնտի թուարանութիւնը՝ որ վեցերորդ տպագրութեան հասած , և մեծ ընդունելութիւն գտած է , իւր մէջ պարունակած ինչքոց պատասխաններն չգտնուելուն համար բանալիի մը պէտքը խիստ զգալի էր . ուստի , շատերու առաջարկութեան և փափաքանայ համեմատ՝ հեղինակը ահա այս անգամ այն վեցերորդ տպագրութեան յատուկ բանալին պատրաստեց , որ կը բաղկանայ 113 երեսներէ և կը պարունակէ իւր մէջ բոլոր ինքրոց պատասխաններն , և շատ բացատրութիւն և լուծմունք : Մաքուր տպագրութեամբ ի լոյս ընծայեալ՝ կը վաճառի մայրաքաղաքի բոլոր Հայ գրավաճառաց քով , և մասնաւորապէս Գալաթիեան գրատունն ի Չաղմաքճըլար :

Դին՝ 6 զուրուշ :

—

ՍԱԼՆԱՄԷ

ԿԱՄ

ԷԲԻՄԵՐՏԷ

Առաջիկայ 1884 տարւոյ համար պատրաստուած , որ զանազան ծանօթութիւններ ալ կապրունակէ : Վաճառման կեդրոնատեղին է Պօլիս Սուլթան-Համամ Ալլըր Էֆէնտի խանի գէմ Ալլըրնէր խան թիւ 10 , և բոլոր գրավաճառաց խանութները , ի գին 2 զուրուշ :

ԶԱՂԱՑՔԻՆ ՎՐԱՑ ԾԱՐՁԱԿՈՒՄ

3 (Շաբ.)

Անշուշտ ծերուկը պարկեշտ եւ բարի տղայ մը գտած էր այն ծոցը , որ խոտին մէջ կ'առնէր միայն աղիկները հրապտակելու համար : Ամբողջ Բօքթօզ ի զուր աղաղակեց . կանայք իրենց տան դրան առջեւ բերներնուն չէին ձգեր հայր Մէնլիէի խնդուութիւնը , որ այսպէս իւր տան մէջ դատարկասուն մը կ'առնէր : Հայր Մէնլիէ թոյլ տուաւ որ ինչ որ կուզեն՝ ըսեն . կարելի է յիշած էր իւր ամուսնուն թիւնը . ինքն ալ Մատլէնի և նորա ջաղացքին հետ ամուսնանալու ատեն՝ ստակ մ'ալ չունէր , եւ այս արգելք չէր եղած իրեն բարի ամուսին մ'ըլլալու : Բայց յայսմանէ , Տօմինիք ալ եղած

բամբասանաց և շողակրատութեանց առաջըր առաւ իւր ժըրմանութեամբ , և այսպէս բոլոր տեղացիքը զարմացուց : Ճիշդ այս միջոցին ջաղացքին սպասուորին զինուոր ըլլալու վիճակ ինկաւ , և Տօմինիք թոյլ չտուաւ որ ուրիշ սպասուոր բռնուի : Յորենի , ալիւրի պարկերը կիրէր , սայլը կ'արէր , վերջապէս ջաղացքին բոլոր աշխատութիւնները կ'ընէր , և այնպէս բոլորով սրտիւ որ զանի կուգային տեսնել զօսնելու համար : Հայր Մէնլիէ լուռ կերպով կուրախանար : Այս տղուն բարի տղայ մը ըլլալը գուշակած ըլլալուն համար շատ խըրոխտ էր : Երիտասարդաց քաջասրտութիւն տալու համար՝ սէրէ զատ բան չկայ :

Սոյն բոլոր մեծ աշխատութեան մէջ Պրանսուազ և Տօմինիք գի-

րար կ'աշխատէին , իրարու հետ չէին խօսեր , բայց իրարու կնալէին ժպտուն քաղցրութեամբ մը : Մինչեւ այն ատեն հայր Մէնլիէ բաւ մ'արտասանած չէր ամուսնութեան նկատմամբ , եւ երկուքն ալ կ'արգէին սոյն լուծութիւնը՝ սպասելով ծերունոյն կամաց : Վերջապէս օր մը վայրագութիւն մէջ մեծ կնձնիին տակ երեք սեղան պատրաստել տըռաւ Յուլիս ամուսնան մէջտեղերը , և իւր Բօքթօզի բոլոր բարեկամները հրաւիրեց իրիկունը իրեն հետ գաւաթ պարպելու համար : Երբ վայրագութիւն լըցաւ , և ամեն մարդ գաւաթ ի ձեռին ունէր , հայր Մէնլիէ իւր գաւաթը աւելի բարձրացուց և ըսաւ . « Զեղյայտարարելու պատիւն ունիմ որ Պրանսուազ Տօմինիքի հետ պիտի ամուսնանայ

ամսէ մը Ս. Լուիի օրը : Այն ատեն մեծաւ շառաւմամբ գաւաթները իրարու զարկին : Ամեն ոք կնիւղար :

Բայց հայր Մէնլիէ ձայնը բարձրացնելով ըսաւ « Տօմինիք , գրկէ քու խօսեցեալդ » : Զիրար գրկեցին՝ երկուքն ալ խիստ կարմրած , մինչդեռ կոշնականք բարձրաձայն կ'ընծայէին . ճամբիտ տօնախմբութիւն մը եղաւ : Փոքրիկ տակառ մը պարպուեցաւ . յետոյ երբ միայն մտերիմ բարեկամները մնացին՝ աւելի հանդարտ կերպով խօսեցան : Գիշերը վրայ հասած էր , աստեղալից և ջինջ գիշեր մը : Պրանսուազ և Տօմինիք նստարանի մը վրայ քով քովի նստած՝ իրարու բան մը չէին ըսեր : Ծեր գեղացի մը այն պատերազմին վրայ կ'ըսէր , որ կայսրը նոր հրատարակած էր Բը-

ԱԶԴ

Փոփոխութիւններ կ'ընթացան իրար հայ գրականական խա-նութիւնները, և Պաղէ-դարի ու ջր-րական Պողոս աղայի խանութ-ը, և անոր գիմարը թիւ 46:

ՄԱՆԿԱՏԱԾՈՒԹԻՒՆ

ԲՆԱԿԱՆ, ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ԵՒ ԻՄԱՅԱԿԱՆ
ՀՐԱՆԱԿ
ԻՆՍՏԻԹՈՒՏԱՆԻ ՄԱՆԿԱՆՅՈՒՆ

ՏՕՔՕՐ ՍԵՐՈՒՆԱԿ

Սերիւզէն Էֆէնտիի սոյն ընտիր գիրքը՝ որուն Ա. Հատորը մեծագիր 192 էջէ կը պարունակուի, կ'ընդ-նդնէ իրար: Մօր մը կաթ տալու ժամանակ ինչ զգուշութիւններ ը-նելու է: Աղէկ ծծմայր մը ինչպէս ճանչցաւ: Ծծմայր եթէ չզրու-նուի՝ տղան ինչպէս մեծցնելու է: Կաթէն վերջը ինչ կերցնելու է: Տղան ակոս հանելու ժամանակի գիտարեւութեան վրայ: Մարմու-թեան, Ծարժման, Խօսելու, Զգա-յարանաց և Մտքի կարողութեան վրայ: Պատուաստի զանազան կա-նոններու վրայ եւայլն:

Իսկ Բ. Հատորը կ'ընտիր Տղու մը երեք տարուէն սկսելով մինչեւ ի կատարեւութեան հասակն՝ տար-ուելիք հոգածութեան և խնամքնե-րուն վրայ:

Երկհատորին գինն է ընտիր կազ-մով 30 դրուշ արծաթ:
Կծախուի ի Զագմագըլար թիւ 20 Գրատունը:

ԻԼԻՅ ՊԱԻ

ԼԻՍԱՆԸ ԹԻԻՐԻԻ

Թուրքերէն լեզուի ընթերցա-նութեան ուսումն խիստ գիւրա-ցուցած է այս, և կ'ընթացան Մարգարեան և Զէնսերֆեան գրա-վածաւոց խանութները, ի գին 142 դրուշ:

ԹԻՐԱՎԵՐ

ՅԵՐԿՐԷ Ի ԼՈՒՍԻՆ

ՈՒՂԵԻՈՐՈՒԹԻՒՆ

97 ԺԱՄՈՒ ՄԷՋ

ԹԱՐԻՍՄԱՆԵԱՅ

Ի Յրանքերէն

Կ. Ս. ԻԻԹԻՆԻԱՆ

Գինն է 6 դշ:

ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅ

ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ՍՈՒՐԵ ԵԿԵԼԵՅԻՈՅ

ԱՂԹԱՐԱՐ ՈՒ ՄԻՍ

Գեր. Տ. Մատթէոս եպիսկո-պոս իղմիրեան գրած է Հայաս-տանեայց Ս. Եկեղեցւոյ ընդհան-րական հայրապետութեան, և Աղթարարայ ու Սոյ կաթուղիկո-սութեան հաստատութեան, ի-րաւասութեան և պարտոյ ու պաշտման վրայ, պատմու-թեամբ՝ արձանագրութեամբ և հին ու նոր վաւերական պաշ-տօնագրով հաստատելով զամե-նայն: Ընթերցողն լիովին ծանո-թութիւն կ'ստանայ Հայաստան-եայց հայրապետութեան և Աղ-թարարայ ու Սոյ անցեալ և ժա-մանակակից վիճակաց վրայ: Ան-շուշտ եմք, թէ մեծ կարեւորու-թիւն ու օգտակարութիւն ունի այս հրատարակութիւնը, մանա-ւանդ ներկայ ժամանակի մէջ, յորում մեծ Հայոց Հայրապետ-ութեան գերագոյն գահն թափու-կէր: Սոյ կաթուղիկոսա-կան խնդիրն ի կշիռն դրու և Պաղթեմիայի բարեփոխութեան վրայ կ'ընտիր: Գեր. Իղմիրեան քաջ հետազոտած ու խմատա-սիրած է զայս ամենայն, և լու-սաւոր ծանօթութիւններ կ'ընծա-յէ հետաքննին Հայոց: Գրքին սկիզբը գրուած ցանկը աչքէ ան-ցունողն պիտի տեսնէ, թէ որ-չափ նշանաւոր անցքեր նշանա-կեալ են խնամով, և քանի նու-րական ու մեծարելի է Հայկա-կան հայրապետութեան միակ մե-ցորդն եղող Հայրապետութիւնն: Կարժէ, որ ամեն Հայ ունենայ հատ մը, կարժէ որ ամեն Հայ թանգարանի մէջ գլխաւոր տեղ մը բռնէ այս Գիրքը:

Կղանուի լրագրոյս Գրատն-եակը, Պօլիս Պալլը-բաղար Նա-ֆիյէ-խան վերի յարկ թիւ 16. Պաղէ-դարու Զրաւանա Պողոս աղայի խանութը և Պօլիս Զագ-մագըլար-եօգուշու Գալաֆեան Գրատունը: Կրակահայ 1300 ե-րեսներէ:

PILULES HOLLOWAY

ԴԵՂԱՆԱՏԷՆՈՒԼՈՒԵԻ

Լեարդի, ստամոքսի և աղիքնե-

րու ամեն տեսակ անկարգութեանց համար խիստ ընտիր է այն դեղ-հատը, ամեն ջրային տկարութե-ան և տկարութեան և տկարութեան համար: Կընչէ և անհետ կընչէ տ-մեն տեսակ անհարգութեանց հետքերը: Սրտի և երկամանց վրայ օգտակար ազդեցութիւն մ'ու-նի: արեւը մաքրելով՝ նոցա խան-գաւեալ վիճակը կ'անհետարէ և գրգռելով կենսական գործարան-ները կ'զօրացնէ: Իւր դեղական մեծ ազդեցութեամբ սրտախառնու-թիւն, կծուութիւն, մաղձային հի-ւանդութիւններ, որովայնի մէջ լցուած կազեր, զլխի ցաւեր կ'ա-նէ, մարտդութիւնը կ'աւաւորի, և մարմինը մաքրուելով բոլոր այն ազդեցութիւններէ որ շատ անգամ զանազան հիւանդութեանց սկզբ-նապատճառ կըլլան, առողջ ուժեղ և բնական դիրքը կ'զգենու:

ONCUEHT HOLLOWAY

ՍՊԵՂԱՆԻ ՀՈՒԼՈՒԵԻ

Մորթային հիւանդութիւն և վէրք բուժելու մասին ունեցած պաշտամական յատկութեանցը ՀՀա-ւասարի բնու ուրիշ դեղ մը՝ հին կամ նոր թուանուր վէրքեր, ու-նեցը, քաղցկեղ (շէնքէն), սրու-նից և ստեանց վէրքեր կամ բոլո-րովին կանցնին և կամ կ'աւանան, օգտակար է նաեւ հարբուխ, հա-ղի, սրտի բարձրման, մանաւանդ յօգացալ (էէ) բուժած հիւանդու-թեան: Իւր կազդուրիչ և զօրաւոր ազդեցութեամբ խոյլ (սըրքա) հի-ւանդութեան ապականիչ զօրու-թիւնը ինչ տափճան որ ըլլայ կը դիմադրուէ:

Եւս դեղերուն գործածութեան ե-ղանակը նշանակուած է իւրաքան-չիւր տփի վրայ, որ կ'անուի ամեն դեղափաճաններու բով, և մանա-ւորապէս Պաղէ-դարու Թաւ-խանի կողմերը Պ. Գալաֆեանի գեղա-րանք թիւ 7 կ'ընտիր:

Աւելի տեսել ուզողը կ'ընտիրուի առ հեղինակն տօթթօր Հոլլուէ-ի Լոնտոն Օքսֆորտ փողոց թիւ 333

ԿԻՆԵՆԹԻՆ-ԻՆԼԻՆ-ԼՈՒՂԱԾ

ԲԱՌԱՐԱՆ

ՖԻՆԱՆՍԵՐԵՆԻ Ի ԹՈՒՐԻՔԵՐԵՆ

Աշխատասիրողը

ՄԵԿԵՆԵ ԵՒ ՄԵԿԵՆԵ ԱՆԵՆ
Պայտօնեայք Հասարակաց կրթու-թեան Գրաքննութեան սենեկի
Հրատարակիչ Գալէֆէ Պաղատուն

Առաջին հատորն՝ որ երեսուն երկու երեսներով երեսուն եւ մէկ տետրակներէ բաղկացեալ է՝ տետր առ տետր հրատարակ-ուելէ յետոյ կ'ազմուած կ'ըն-ծառուի ի գին 60 դրուշեան ար-ծաթ:

Բ. հատորին Ա. եւ Բ. տետրերն եւս հրատարակուած են եւ կ'ըն-ծառուին ի գին 2 դրուշ. արծաթ իւրաքանչիւրն:

Բաժանորդագինն է Կ. Պօլսոյ համար 75 դրուշ. արծաթ. դաւա-ռաց համար 100:

Բ. հատորին 15րդ տետրին հը-րատարակուին ետքը բաժա-նորդագրութիւն չընդունուիր:

Այս բաւարանն, պարունա-կած արուեստական եւ գիտա-կան բաւերու ճոխութեամբն, բացատրութեանց յատկութեամբ ըն իւր տեսակին մէջ առաջինը կ'համարուի: Մոյն գործը ցարդ հրատարակուած Զրանքերէն բաւագրոյ վրայ սա առաւելութիւնն ալ ունի որ թուրք տաւերով արուած բա-ցատրութիւններն լատին տաւե-րով եւս նշանակուած են անոր մէջ, մանաւորապէս ի դիւրու-թիւն օտարազգեաց:

Մասնաւոր խնամքով, գեղե-ցիկ եւ մաքուր տպագրու-թեամբ տետր առ տետր իւրոյ կ'ընծայուի Արամեան տպարանէն:

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

Կ. Պօլիս 12 Նոյեմբեր 1883

Բոնսօլիտէ	41-
Երկամուրդեաց	Յրանք 44-75
Թրամուէյ	Լ. Օ. 3-5
1865 ի Բոնսօլիտէ	Յրանք 60-
1865 ի	» 58-50
1869 ի	» 52-
1872 ի	» 48-25

Օսմանեան լիւրան 100 դրուշն	
Մէմուլի	108-
Մէմուլի	100-30
Հինգնոց	103-15
Վեցնոց	103-15
Գաղափն Թուրք (գաղիք)	936-
Գաղափն արծաթ (նոր)	90 -
Բոնսօլիտէ	90 -
Գաղափն լիւրան	87-30
Անգղիական	110-15
Գրքից	51-20

ՏՅՈՐԵՆ ԵՒ ՏԵՐ

Հ. Ս. ԱԼԼԱՐՈՒՆ

ՏՅՈՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏԵՐԱԿԱՆ
Գիրքն-իւրան վարի յարկ թիւ 26

ընտիրացեալ գէմ: Գիւղին բոլոր երկտասարք գացած էին: Առ-ջի իրիկուն զինուորներն անցած էին: Պատերազմը ծանր պիտի ըլ-լար: «Բա՛, ըսաւ հայր Մէրիէն, երջանիկ մարդու մը ետեւութեամբ Տօմինիք օտարական է, ան չեր-թար. . . եւ եթէ Բրուսիացիք գան, հոս պէտք է իւր կինը պաշտպանող մը գտնուի»: Բը-րուսիացւոց գալու կարող ըլլա-լու գաղափարը լաւ կատակ մը երեւցաւ: Գիշ տունէն լաւ հար-ուած մը կըտրուէր և գործը շուտ կ'վերջանար: «Զանոնք արդէն տեսայ» կըկենց ծեր գիւղացին համր ձայնով մը: Լուսթիւնը նորէն տիրեց: Յետոյ անգամ մի ալ գաւաթ պարպեցին: Յրան-սուաղ և Տօմինիք բան մը լսած չէին. իրարու ձեռք բռնած է-ին մեղմու նստարանին ետեւը

առանց տեսնուելու մէկէ մը, և առ իրենց այնպէս հաճոյ կ'ըն-ուէր, որ հոն կ'կենային՝ աչքերնին շուքին մէջ: Ի՛նչ տաքուկ և գե-ղեցիկ գիշեր: Ամբողջ գիւղը կը քնանար ձերմակ ճամբուն երկու կողմը տղու պէս հանգարտու-թեամբ: Ա՛լ բան մը չէր լսուեր, այլ միայն խիստ կանուխ արթն-ցող մէկ քանի աքաղաղաց եր-գերը:

Մերձակայ խիտ անտառներ երկար շունչեր կ'անէին, որ տանեաց վրայէն կանցնէին իբր գգուանք. Մարգարեանները՝ իրենց սեւ շուքերովը կ'անէին խորհրդական մեծ վայելու-թիւն մը, մինչդեռ բոլոր աղբիւրք բոլոր հոսուն ջուրերը որ կ'ըն-տէին շուքին մէջ, կ'արծես թէ քնոյ մէջ ընկղմեալ գիւղին կա-նոնաւոր և թարմ շնչառութիւ-

նին էր: Ժամանակ ժամանակ ջա-ղացքին հին անիւը, որ նա ալ կ'ընանար, կ'երեւար թէ կ'երա-զէր այն ծեր պահապան շանց պէս որ խորդալով կ'հաշնէ: Ա-նիւը կ'աչէր, առանձին կ'սօսէր Մօրէի ջուրց անկամբը օրօրեալ որ երգէրնին մը խողովակին նման շարունակ և նուազական ձայն մը կ'հանէր: Երբէք այսպիսի խողա-ղութիւն մը եղած չէր բնութեան և ոչ մէկ ամենաերջանիկ տեղն անգամ: Ամիս մը վերջը Սէն-Լուիի առջի իրիկունը Բօքթօզ սարափախար եղած էր: Բրու-սիացիք կայորը հալածած էին և գէպ ի գիւղ կ'յառաջանային: Շարժութ մը ի վեր մեծ ճամբէն անցնողները արդէն բրուսիացւոց մօտենալը, այսինքն «բրուսիա-ցիք ի Լօրմէր են, ի Նօլէլ են» կ'ըսէին: Բօքթօզցիք բրուսիա-

ւոց այսպէս արագ մօտենալը լը-սեւելով՝ ամեն առաւօտ կանեիի անտառներէն վար ինչնին տես-նելու կ'ապասէին: Սակայն չէին երեւար և ասով աւելի վախ կը տիրէր: Շատ երկիւղ ունէին բո-լոր տեղացիք, թէ գիշեր ա-տեն գիւղը պիտի կոխէին և զա-մենքն ալ թրէ պիտի անցունէին: Առջի օրուան գիշերը լուսնալէն քիչ մը առաջ ճամբուն վրայ բա-զում մարդոց աղաղակ մը լսուե-լով՝ բոլոր գիւղացիք արթնցան: Արդէն կանայք ծուռի չուրած կը խաչալինքէին, բայց պատուհան-ները բանալով կարմիր բանթա-լոնները (գաղղիացի զինուոր) տե-սան ու հանգարտեցան: Սա գաղ-ղիացի զինուորաց խումբ մ'էր:

(ԹՅՈՐԵՆ)